

Decyzja
Prezydium KK
nr 100/24

ws. opinii do zaleceń Rady ws. Polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej (COM(2024)621)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia opinię do zaleceń Rady ws. Polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej (COM(2024)621).

Prezydium KK stwierdza, że nadal aktualne pozostają uwagi zgłaszane do wcześniejszych Zaleceń KE takie jak:

Zalecenie 1.

Reforma systemu emerytalnego konieczna z punktu widzenia jego stabilności, powinna przede wszystkim być oparta o równomierny i adekwatny udział wszystkich pracujących, niezależnie od rodzaju umowy, na podstawie której wykonywana jest praca. Aktualnie ograniczenie wielkości wpłacanej składki z tytułu ubezpieczenia dla osób na umowach cywilno-prawnych sprawia, że to właśnie ta grupa beneficjentów otrzymuje najniższe świadczenia. Oczekujemy wdrożenia przez rząd rozwiązań, które wyrównają możliwości ubezpieczenia na adekwatnym poziomie dla wszystkich pracujących, także dla pełnoletnich osób uczących się i studentów.

Aby podwyższyć rzeczywisty wiek emerytalny w Polsce, niezbędne są działania wpływające na wydłużenie życia w zdrowiu osób pracujących. Koniecznym jest przyjęcie rozwiązań sprzyjających zdrowiu, takich jak dodatkowe urlopy na wytchnienie, wsparcie pracodawców w zakresie wprowadzania rozwiązań sprzyjających zdrowiu w zakładach pracy oraz rozwiązań umożliwiających starszym pracownikom skrócenie czasu pracy, w miarę obniżenia ich możliwości zdrowotnych. Aktualnie najbardziej motywującym czynnikiem do pozostawania w aktywności zawodowej pozostaje kwestia zabezpieczenia finansowego. Kwota zastąpienia corocznie obniża się i zgodnie z prognozami opublikowanymi na stronie ZUS do 2060 r. może spaść nawet do ok. 19 proc.

Zalecenie 3.

Dostęp do opieki długoterminowej i jej rozwój pozostaje nadal wyzwaniem w Polsce. Szczególnym wyzwaniem pozostaje pilna legalizacja opieki długoterminowej, która w znacznej mierze jest świadczona nieformalnie. Wydaje się, że strona rządowa dostrzega problem wieloletnich zaniedbań w obszarze opieki nad osobami wymagającymi takiej opieki, natomiast na konkretne rozwiązania i efekty musimy dłużej poczekać w związku ze zmianami terminów realizacji KPO w tym obszarze. Jednocześnie, aby zapewnić odpowiedni poziom usług opieki długoterminowej (formalnej) niezbędne jest dofinansowanie aktualnie funkcjonującego systemu wsparcia. Jego głównym problemem jest niedofinansowanie personelu i w związku z tym mała atrakcyjność tego typu pracy. Dzisiaj już doświadcza się gwałtownego podwyższenia średniego wieku osób piastujących stanowiska opiekuńcze oraz braku chętnych do podjęcia tego trudnego zawodu. Problemem jest także podejmowanie przez polskich opiekunów osób zależnych pracy poza granicami kraju z powodu wyższych zarobków, co realnie zmniejsza jej podaż w kraju.

W zakresie zatrudnienia niedostrzeżona została kwestia wykluczenia komunikacyjnego, jakiego doświadczają mieszkańcy małych miejscowości i wsi. Wykluczenie to nie pozostaje bez wpływu na niepełne wykorzystanie i tak już ograniczonych zasobów ludzkich.

Uzasadnionym jest wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacyjności i powinno być ono realizowane m.in. poprzez kompleksową analizę istniejących mechanizmów kształcenia ustawicznego pracowników.

Dostrzegamy konieczność poprawy kompetencji cyfrowych, w tym także osób aktywnych na rynku pracy (oraz dalsze zwiększanie cyfryzacji przedsiębiorstw). Podkreślamy, że materia ta wpisuje się w treść porozumienia ramowego europejskich partnerów społecznych dotyczącego cyfryzacji z 2020 r.

Ponadto Prezydium KK zwraca uwagę na następujące kwestie:

Zalecenie 1.

Prawdopodobne objęcie Polski procedurą nadmiernego deficytu w bieżącym roku nie powinno skutkować bardziej restrykcyjną polityką fiskalną ani redukcją wydatków prorozwojowych i społecznych. Taki scenariusz miałby negatywne konsekwencje dla tempa wzrostu PKB w dłuższym horyzoncie czasowym.

Prezydium KK zwraca uwagę, że ograniczanie działań osłonowych w zakresie cen energii i żywności może mieć poważne negatywne konsekwencje dla wielu gospodarstw domowych i może doprowadzić do pogorszenia warunków życia, szczególnie

dla najbiedniejszych warstw społeczeństwa i zwiększyć poziom ubóstwa skrajnego, które w 2023 roku zwiększyło się o 2 p.p. do 6,6 proc. osób w gospodarstwach domowych.

Oczekujemy od rządu podjęcia działań na rzecz włączenia partnerów społecznych w proces przygotowania oraz corocznych aktualizacji średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych. Bez takich konsultacji udział partnerów społecznych w procedurze opiniowania budżetu państwa będzie pozorny i nie wypełni zobowiązań wynikających ze zreformowanego zarządzania gospodarczego UE.

Obecnie obserwujemy brak formalnego potwierdzenia od strony rządowej, że partnerzy społeczni zostaną włączeni w tegoroczny proces konsultacji średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego, w tym ścieżkę wydatków wiążącą na okres co najmniej 4 następnych lat, przed opublikowaniem i przesłaniem analizy do Komisji Europejskiej przez stronę rządową. To zagraża założeniom wskazanym przez Komisję Europejską w zaleceniach, szczególnie odnoszących się do nadzoru nad efektywnym wydatkowaniem środków publicznych w tym lepszym ukierunkowaniu świadczeń społecznych, a także większą przejrzystością planowania inwestycji. Jednocześnie zwracamy uwagę, że w związku z wdrożeniem dyrektywy Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz. Urz. UE L 306 z 23.11.2011), strona rządowa opracowała projekt ustawy o Radzie Fiskalnej, gdzie w sposób nieuzasadniony proponuje się zmianę ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, pozbawiając partnerów społecznych znacznych uprawnień. Krytycznie oceniamy wykreślenie z kompetencji Rady Dialogu Społecznego konsultacji założeń budżetu państwa. Brak możliwości konsultowania założeń budżetu państwa przez Radę na rok kolejny i całego trybu negocjacji jest oburzający i niezgodny z deklaracjami Rządu, że kompetencje Rady Dialogu Społecznego nie będą zmieniane w związku projektowanym powstaniem Rady Fiskalnej.

Zalecenie 2.

Związki zawodowe w Polsce od dawna wskazują na pogłębiające się problemy kadrowe w sferze finansów publicznych, wynikające bezpośrednio ze zbyt niskiego, realizowanego w sposób incydentalny tempa wzrostu wynagrodzeń. Od kilku lat realizuje się negatywny scenariusz dotyczący kształtowania się wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz sferze samorządowej, powodujący spłaszczenie siatki płac oraz kryzys kadrowy. Poziom średniego wynagrodzenia nie oddaje realnego, dominującego w jednostkach budżetowych i samorządowych, poziomu wykluczenia ekonomicznego na niższym i średnim szczeblu osób zatrudnionych w sferze finansów publicznych. Między innymi dlatego strona pracowników wskazuje na konieczność rozpoczęcia w Radzie Dialogu Społecznego prac na temat zmiany

modelu kształtowania wynagrodzeń w całym sektorze finansów publicznych, a nie tylko w państwowej sferze budżetowej, oraz oczekuje podjęcia pilnych działań, które zwiększą w sposób znaczący realne płace pracowników sektora publicznego.

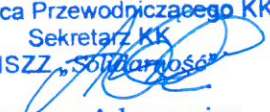
Zalecenie 4.

Związek konsekwentnie podtrzymuje swoje stanowisko w zakresie transformacji energetycznej i stwierdza, że jej dalsze realizowanie długofalowo zmniejsza konkurencyjność Unii Europejskiej, zwłaszcza wobec państw i regionów, które nadal wykorzystują paliwa kopalne w swojej gospodarce. Konieczne są inwestycje w możliwie jak najbardziej zrównoważone wykorzystanie dostępnych na terenie UE zasobów paliw kopalnych. Prezydium KK zwraca uwagę, że pomimo zapewnień nie odbyły się konsultacje *Aktualizacji Krajowego planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030*.

Gdańsk, 17 lipca 2024 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz